

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (E. Badan-Melnic)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iu. Cotruță, L. Pruteanu, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

15 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Ion Malanciuc
Oxana Parfeni
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Cabac Ludmila și de Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cabac Ludmila împotriva lui Cabac Sergiu intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru, privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere și acțiunea reconvențională depusă de Cabac Sergiu împotriva Ludmillei Cabac, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru, mun. Chișinău, privind stabilirea domiciliului copiilor minori,

împotriva deciziei din 14 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, casată parțial hotărârea instanței de fond și emisă o hotărâre nouă,

c o n s t a t ă :

La 19 martie 2021, Cabac Ludmila s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Cabac Sergiu privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor cu mama, încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor XXX în mărime de 3 000 de lei pentru fiecare copil până la atingerea majoratului de către fiecare dintre ei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 25 septembrie 1999, a încheiat căsătoria cu Cabac Sergiu, eveniment înregistrat la Oficiul Stare Civilă sect. Buiucani, mun. Chișinău sub nr.286. Din căsătoria cu pârâtul s-au născut trei copii – Cabac Alina a.n. 12.02.2002 XXX. Viața în comun cu pârâtul Cabac Sergiu a eșuat, în ultimii ani de căsătorie relațiile dintre ei s-au înrăutățit din cauza comportamentului agresiv al pârâtului și certurilor pe care le provoca acesta, iar familia a început să se destrame.

A notat reclamanta că anterior, pe 15 octombrie 2018, a mai depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Cabac Sergiu privind desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor și partajarea bunurilor. Pe partea legată de desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor ea a renunțat la acțiune, procesul fiind încetat în acea parte, iar pe capătul de cerere legat de partajarea bunurilor comune s-a încheiat tranzacție de împăcare, confirmată de instanța de judecată. Peste aproximativ un an de zile de la încetarea procesului respectiv, pârâtul ar fi revenit la comportamentul său neadecvat, a devenit din nou irascibil, nervos, își permitea tot felul de agresiuni verbale, vulgarități în adresa reclamantei și copiilor. Certurile ar fi devenit din ce în ce mai frecvente, iar situația insuportabilă pe care o crea pârâtul nu i-ar fi lăsat o altă alternativă decât să-și ia copiii și să își caute un alt loc de trai.

Astfel, la începutul lunii februarie 2021, împreună cu minorii XXX, și-au adunat lucrurile personale și au părăsit domiciliul XXX și s-au stabilit cu traiul în apartamentul XXX și continuă să locuiască acolo. Fiica majoră Cabac Alina a decis (la momentul respectiv) să rămână să locuiască în continuare cu pârâtul Cabac Sergiu. După o perioadă scurtă de timp pârâtul a început să creeze probleme la locul de trai al reclamantei Cabac Ludmila și copiilor XXX și la locul de studii al mezinului XXX, fapt care a determinat-o, în definitiv, pe reclamantă să formuleze acțiunea de divorț.

Reclamanta a susținut că la momentul depunerii acțiunii minorii XXX locuiesc cu ea, sunt la întreținerea ei și sunt atașați de dânsa. Ea a demisionat de la locul de muncă pentru a avea grijă de copii, dispunând de sursele necesare pentru existență din contul unor plăți de chirie pe care le primește de la locatarii imobilului nelocuibil din XXX, aflat în proprietatea sa. Copiii XXX dispun de condiții necesare de trai, sunt asigurați la timp cu tot de ce au nevoie și, din punctul de vedere al reclamantei, aceștia trebuie să rămână să locuiască în continuare cu mama, pentru a nu periclita climatul psihologic pozitiv actual.

În context reclamanta a invocat că, deoarece tatăl Cabac Sergiu nu participă benevol la întreținerea copiilor XXX, nu este angajat oficial în câmpul muncii, dar are venituri considerabile din plățile de chirie încasate din darea în locațiune a șapte bunuri imobile din mun. Chișinău, aflate în proprietatea exclusivă a dânsului solicită încasarea forțată a pensiei de întreținere de la pârât în beneficiul reclamantei în sumă fixă a câte 3 000 de lei lunar pentru fiecare copil, luând în considerare necesitățile copiilor și situația materială în care se aflau până la apariția litigiului dintre părinți.

Direcția pentru protecția drepturilor copilului, sectorul Centru, mun. Chișinău, a prezentat la data de 08 iunie 2021 avizul cu privire la situația copiilor XXX, potrivit căruia mama Cabac Ludmila dispune de condiții bune pentru creșterea, îngrijirea și asigurarea unui trai decent copiilor minori.

La 12 octombrie 2021 Cabac Sergiu a depus cerere reconvențională împotriva Ludmilei Cabac privind determinarea locului de trai al copiilor XXX cu tata Cabac Sergiu.

În motivarea cererii reconvenționale a indicat că copiii XXX sunt de sex masculin și urmează să locuiască permanent cu tata, fiind atașați de el. Afirmă că locuiește într-un spațiu locativ a cărui stare igienico-sanitară este foarte bună și adecvată normelor tehnice și sanitare, iar încăperile dotate corespunzător, lucrează și dispune de un venit necesar pentru a satisface toate necesitățile de dezvoltare a

copiilor, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru și se caracterizează pozitiv la locul de trai, se ocupă activ de educația fiilor XXX, este responsabil și conștient de rolul învățământului în viața copiilor săi și acest fapt s-ar demonstra prin confirmarea eliberată de liceul teoretic „Nicolae Iorga” și instituția de educație timpurie nr.174.

Specifică că are grijă și de odihna copiilor și a procurat pentru aceștia foi de odihnă, cu trimitere la contractele turistice anexate la cererea reconvențională.

Prin hotărârea din 05 aprilie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea inițială a fost admisă parțial.

S-a desfăcut căsătoria între Cabac Sergiu și Cabac Ludmila încheiată în data de 25 septembrie 1999, trecută în Registrul de stare civilă cu nr.286, înregistrată la OSC Chișinău.

S-a stabilit domiciliul copiilor XXX, la domiciliul mamei lor Cabac Ludmila.

S-a încasat de la Cabac Sergiu în beneficiul Ludmilei Cabac, pensia de întreținere a copiilor XXX în cuantum de 2 500 de lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată (19 martie 2021) și până la atingerea majoratului de către copii și 140 de lei pentru compensarea cheltuielilor de plată a taxei de stat.

În rest acțiunea înaintată de Cabac Ludmila a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat de la Cabac Sergiu în beneficiul statului suma de 1 800 de lei cu titlu de taxă de stat.

S-a respins, ca neîntemeiată cererea reconvențională înaintată de Cabac Sergiu.

La 26 aprilie 2022, Cabac Sergiu a declarat apel împotriva hotărârii din 05 aprilie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri.

Prin decizia din 14 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de avocatul Caisîn Valentin, în interesele apelantului Cabac Sergiu.

S-a casat parțial hotărârea din 05 aprilie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea stabilirii domiciliului copilului minor XXX cu mama, Cabac Ludmila și în această parte s-a emis o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care, s-a încetat procesul în partea determinării domiciliului copilului minor XXX cu mama Cabac Ludmila în legătură cu atingerea vârstei de 14 ani a copilului minor XXX.

S-a micșorat cuantumul pensiei de întreținere a copiilor minori XXX dispuse spre încasare de la Cabac Sergiu în beneficiul Ludmilei Cabac de la 2 500 de lei la 2 000 de lei pentru fiecare copil.

S-a micșorat cuantumul taxei de stat dispuse spre încasare de la Cabac Sergiu în beneficiul statului taxa de stat de la 1 800 de lei la 1 440 de lei.

În rest, hotărârea din 05 aprilie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost menținută fără modificări.

Pentru a decide astfel, instanța de apel reținut că, măsurile întreprinse de instanța de judecată în vederea împăcării părților, au rămas fără finalitate, ceea ce denotă că există necesitatea desfacerii căsătoriei și că nu există nici un remediu pentru coabitarea pe viitor a soților, fapt ce permite de a se concluziona că conviețuirea acestora și păstrarea familiei în continuare sânt imposibile, motiv pentru care a fost menținută concluzia instanței de fond în partea desfacerii căsătoriei

dintre Cabac Ludmila și Cabac Sergiu. Au fost apreciate critic argumentele apelantului precum că la caz urmează a fi încetat procesul în temeiul art. 265 lit. b) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care în speță aceste prevederi sunt inaplicabile.

A notat că, reieșind din declarațiile date de copilul minor XXX, în ședința de judecată a primei instanțe, rezultă că acesta locuiește cu mama Cabac Ludmila, iar după desfacerea căsătoriei dorește să locuiască în continuare cu mama, și cu fratele mai mic XXX. Dat fiind că minorul XXX are împliniți deja 14 ani, în temeiul art. 63 din Codul familiei domiciliul acestuia nu mai poate fi determinat prin acordul părinților, acesta fiind în drept să decidă singur cu cine să locuiască. Iar, deoarece minorul XXX dorește în continuare să locuiască cu mama, ingerința instanței în vederea stabilirii domiciliului minorului în aceste împrejurări este inadmisibilă, această cerință fiind exceptată de la examinare.

Din acest motiv colegiul a casat parțial hotărârea instanței de fond, în partea stabilirii domiciliului copilului minor XXX cu mama Cabac Ludmila și a emis în această parte o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care s-a încetat procesul în partea determinării domiciliului copilului minor XXX cu mama, în legătură cu atingerea de către acesta a vârstei de 14 ani. Hotărârea instanței de fond în partea stabilirii domiciliului minorului XXX cu mama, a fost menținută.

Consideră că, intervenția instanței de judecată în vederea stabilirii domiciliului copilului minor XXX cu unul dintre părinții acestuia este solicitată de reclamanta Cabac Ludmila având drept scop protejarea intereselor copilului minor. Or, decizia primei instanțe de a stabili domiciliul copilului cu mama este una justificată ce rezultă dintr-o baza obiectivă convingătoare și anume, de avizul autorității tutelare nr. 61/09-416 din 02 iunie 2021 cu privire la situația copiilor XXX, potrivit căruia mama Cabac Ludmila dispune de condiții bune pentru creșterea, îngrijirea și asigurarea unui trai decent copiilor minori. Faptul că cei doi fii minori nu trebuie să fie despărțiți unul de altul a fost confirmat în ședința de judecată de către ambele părți, care au pledat pentru ca aceștia să locuiască împreună cu unul dintre părinți. Totodată, prin menținerea domiciliului copilului cu mama, apelantul ca părinte nu va fi limitat în dreptul de a comunica și a se vedea cu copilul prin orice modalități posibile.

În acest context, dat fiind că domiciliul copilului minor XXX a fost stabilit cu reclamanta Cabac Ludmila, minorul XXX și-a manifestat dorința de a locui la fel cu mama.

A menționat instanța de apel că, instanța de fond corect a reținut că apelantul Cabac Sergiu urmează să achite pensia pentru întreținerea copiilor lor minori XXX până la atingerea majoratului acestora, în condițiile în care, domiciliul copilului minor a fost stabilit cu mama, iar potrivit reglementărilor legale ambii părinți sunt obligați la întreținerea copiilor minori, dar incorect a determinat cuantumul acesteia. Astfel, dat fiind că apelantul Cabac Sergiu nu deține venituri neregulate și fluctuabile, cuantumul pensiei de întreținere urmează a fi determinat în sumă fixă, ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Curtea de Apel Chișinău a notat că, din acțiunea formulată de către Cabac Ludmila rezultă că aceasta pretinde din contul pârâtului încasarea pensiei de

întreținere pentru copiii minori XXX în mărime fixă a câte 3 000 de lei pentru fiecare copil, pretenție admisă parțial de către prima instanță doar în partea sumei a câte 2 500 de lei lunar pentru fiecare copil până la atingerea majoratului copiilor. Potrivit informației de la Biroul National de Statistică se reține că valoarea minimumului de existență în orașe mari pentru anul 2021, în medie pe lună pentru un copil în vârstă de 7-17 ani constituie suma de 2 261,5 de lei.

Instanța de apel a considerat că suma pensiei de întreținere admisă de către prima instanță în sumă de 2 500 de lei pentru fiecare copil este una exagerată, or întreținerea copiilor minori este pusă în seama ambilor părinți. În aceste împrejurări de fapt și de drept, Colegiul a modificat cuantumul pensiei de întreținere a copiilor minori XXX încasate din contul apelantului cu micșorarea acesteia de la 2 500 de lei la 2 000 de lei lunar, ceea ce constituie o sumă suficientă și echitabilă în raport cu obligațiile ambilor părinți, ținând cont de interesul primordial al copiilor minori la o întreținere decentă.

Cu referire la suma de 1 250 de lei pe care apelantul este de acord să o achite instanța de apel a apreciat-o ca fiind una insuficientă și contrară interesului superior al copiilor, or necesitățile copiilor prezumă, pe lângă minimul de existență, cheltuieli legate de procurarea hainelor, medicamentelor, cheltuieli necesare creșterii și evoluării echilibrate a copiilor.

La 29 mai 2023, Cabac Ludmila a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea ce ține de micșorarea cuantumul pensiei de întreținere a copiilor minori, cu menținerea în această parte a hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului a invocat că suma pensiei în mărime de 2 500 de lei lunar pentru fiecare copil este una corespunzătoare situației materiale ale intimatului și s-ar apropia cât de cât de nivelul de asigurare a copiilor de până la desfacerea căsătoriei. Nu înțelege cum magistrații instanței de apel au apreciat diminuarea sumei cu 500 de lei lunar pentru fiecare copil. Nu au fost combătute argumentele primei instanțe în această parte. S-au ignorat în totalitate „interesele primordiale ale copiilor”, declarate în legislația națională și internațională.

A menționat recurenta că cu referire la Legea nr.152 din 05.07.2012 și invocarea cuantumul minimumului de existență a copiilor conform datelor statistice pentru anul 2021. Conform informației de pe pagina [www. statistica.md](http://www.statistica.md) minimumul de existență în al II semestru al anului 2022 pentru copiii cu vârsta 7-17 ani, în orașele mari constituie 3 440,4 de lei, adică în creștere față de anul 2021, la care face referire instanța de apel și pentru anul 2023 evident a crescut și este foarte puțin probabil că va scădea pe viitor.

Recurenta consideră că, este evidentă aplicarea eronată de către instanța de apel a prevederilor Convenției și legislației naționale, încălcarea drepturilor copiilor minori la un trai decent și asigurare materială corespunzătoare.

De asemenea, soluția instanței de apel în partea diminuării cuantumul pensiei de întreținere contravine prevederilor art. 239 din Codul de procedură civilă și nu se încadrează în prevederile art. 386 din Codul de procedură civilă.

La 04 iulie 2023, Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care să fie respinsă acțiunea inițială și admisă cererea reconvențională.

În motivarea recursului a indicat că, hotărârile instanței de fond și instanței de apel sunt neîntemeiate și ilegale, în legătură cu care fapt urmează a fi casate, dat fiind că instanțele inferioare la aprecierea probelor au demonstrat că au fost arbitrare, au ignorat argumentele recurentului, au încălcat și au interpretat eronat normele de drept material și procedural, ce a dus la încălcarea dreptului fundamental garantat de lege - dreptul la un proces echitabil.

Consideră recurentul că este ilegală și neîntemeiată încheiere protocolară din 13.10.2021 de încetare a procesului în legătură cu renunțarea reclamantului la acțiune, adoptată într-un litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri. Susține că procesul judiciar în partea cerințelor din acțiunea Ludmillei Cabac cu privire la desfacerea căsătoriei încheiate cu Cabac Sergiu, precum și determinarea locului de trai a copiilor minori, urmează a fi încetat.

A invocat recurentul că, a depus toată străduință să păstreze familia, însă, Ludmila Cabac totalmente a distrus toate încercările de a păstra familia. Aflarea copiilor cu Cabac Ludmila, nu va fi în interesul superior al copiilor, or, starea materială, lipsa unui loc de muncă și a studiilor, calitățile și garanțiile morale, care nu corespund posibilităților Ludmillei Cabac, nu sunt în interesul superior copiilor.

Relatează că, domicilierea copiilor minori cu tata va asigura, inclusiv protecția socială și economică. Or, pentru copii XXX, recurentul a deschis conturi bancare a câte 5 000 dolari SUA pentru dezvoltarea și educația copiilor. Cu aportul său, a bunicilor copiilor, vor fi protejate interesele superioare ale copiilor, în care identificarea mediului unde copii vor locui cu tata, va asigura o siguranță și integritate psiho-emoțională mult mai favorabilă și adecvată, fără strigăte, fără cuvinte necenzurate permanente, fără violență fizică și psihică în familie.

A notata recurentul că, este absolut neargumentată concluzia instanței de fond și instanței de apel cu privire la cuantumul pensiei stabilite. Trebuie de menționat că părinții au obligațiunea egală de a întreține copii minori. Totodată cerința respectivă este contrară datelor Biroului de Statistică, care a stabilit pentru anul 2020 minimul de existență pentru copii - în medie 1994,5 de lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în dependență de vârsta copilului, de la 776,2 de lei pentru un copil în vârstă de până la 1 an, până la 2261,5 de lei pentru un copil în vârstă de 7-17 ani.

Opinează că, efortul mamei urmează a fi apreciat în egală măsură ca și efortul tatălui și în partea respectivă, în cazul în care instanța de apel va respinge cerințele apelantului în partea determinării locului de trai a copiilor minori, solicită reexaminarea cuantumului pensiei stabilite prin hotărârea instanței de fond și instanței de apel ținând cont de datele Biroului de Statistică RM, vârsta fiecărui copil, precum și vădită lipsa de argumentare din partea instanței de fond la stabilirea pensiei în mărime atât de exagerată.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 14 februarie 2023.

La 24 mai 2023, copia deciziei din 14 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d. 105).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Cabac Ludmila, la 29 mai 2023 și recursul declarat de Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, la 05 iulie 2023 se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 05 iulie 2023 a expediat în adresa participanților copiile recursurilor declarate de Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisorile de însoțire, anexată la materialele dosarului (f.d. 112, 143).

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursurile declarate de Cabac Ludmila și de Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursurilor, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform

Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de Cabac Ludmila și de Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Cabac Ludmila și de Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă

Dosarul nr. 2ra-941/23
2-21041692-01-2ra-04072023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (E. Badan-Melnic)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iu. Cotruță, L. Pruteanu, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

15 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Ion Malanciuc
Oxana Parfeni
Diana Stănilă

examinând cererea depusă de Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, privind examinarea admisibilității recursului cu invitarea participanților în ședință,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cabac Ludmila împotriva lui Cabac Sergiu intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului, sectorul Centru, privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere și acțiunea reconvențională depusă de Cabac Sergiu împotriva Ludmillei Cabac, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru, mun. Chișinău, privind stabilirea domiciliului copiilor minori,

c o n s t a ț ă :

La 19 martie 2021, Cabac Ludmila s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Cabac Sergiu privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor cu mama, încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor XXX în mărime de 3 000 de lei pentru fiecare copil până la atingerea majoratului de către fiecare dintre ei și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 12 octombrie 2021, Cabac Sergiu a depus cerere reconvențională împotriva Ludmillei Cabac privind determinarea locului de trai al copiilor XXX cu tata Cabac Sergiu.

Prin hotărârea din 05 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea inițială a fost admisă parțial.

S-a desfășurat căsătoria între Cabac Sergiu și Cabac Ludmila încheiată în data de 25 septembrie 1999, trecută în Registrul de stare civilă cu nr.286, înregistrată la OSC Chișinău.

S-a stabilit domiciliul copiilor XXX, la domiciliul mamei lor Cabac Ludmila.

S-a încasat de la Cabac Sergiu în beneficiul Ludmillei Cabac, pensia de întreținere a copiilor XXX, în cuantum de 2 500 de lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată (19 martie 2021) și până la atingerea majoratului de către copii și 140 de lei pentru compensarea cheltuielilor de plată a taxei de stat.

În rest, acțiunea înaintată de Cabac Ludmila a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat de la Cabac Sergiu în beneficiul statului suma de 1 800 de lei cu titlu de taxă de stat.

S-a respins, ca neîntemeiată cererea reconvențională înaintată de Cabac Sergiu.

La 26 aprilie 2022 Cabac Sergiu a declarat apel împotriva hotărârii din 05 aprilie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri.

Prin decizia din 14 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de avocatul Caisin Valentin, în interesele apelantului Cabac Sergiu.

S-a casat parțial hotărârea din 05 aprilie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea stabilirii domiciliului copilului minor XXX cu mama, Cabac Ludmila și în această parte s-a emis o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care, s-a încetat procesul în partea determinării domiciliului copilului minor XXX cu mama Cabac Ludmila în legătură cu atingerea vârstei de 14 ani a copilului minor XXX.

S-a micșorat cuantumul pensiei de întreținere a copiilor minori XXX dispuse spre încasare de la Cabac Sergiu în beneficiul Ludmillei Cabac de la 2 500 de lei la 2 000 de lei pentru fiecare copil.

S-a micșorat cuantumul taxei de stat dispuse spre încasare de la Cabac Sergiu în beneficiul statului taxa de stat de la 1 800 de lei la 1 440 de lei.

În rest, hotărârea din 05 aprilie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost menținută fără modificări.

La 29 mai 2023, Cabac Ludmila a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea ce ține de micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori, cu menținerea în această parte a hotărârii instanței de fond.

La 04 iulie 2023, Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisin, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care să fie respinsă acțiunea inițială și admisă cererea reconvențională.

Totodată, a mai solicitat recurentul examinarea admisibilității recursului cu invitarea participanților în ședință.

Studiind cererea enunțată, prin prisma normelor de drept, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că această solicitare este neîntemeiată, motiv pentru care cererea depusă de către Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisin privind invitarea participanților în ședință, urmează a fi respinsă.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 432 alin. (1) lit. b) și e). Completul

poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

Prin urmare, în contextul normelor precizate, instanța de recurs relevă că invitarea participanților în proces la examinarea recursului, se impune doar în cazul în care se constată necesitatea expunerii de către participanți asupra problemelor invocate în cererea de recurs.

La caz, Completul consideră că circumstanțe ce ar dicta necesitatea audierii participanților la proces, nu au fost stabilite. Or, criticele recurentului Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, au fost expuse cu suficientă claritate în cererea de recurs.

De altfel, examinarea cauzei în ordine de recurs în lipsa participanților la proces, nu poate fi calificată ca o limitare a dreptului de apărare și dreptului de acces la justiție, în condițiile când participanții la proces beneficiază de un ansamblu de pârghii legale întru realizarea drepturilor lor.

În această privință, CtEDO a statuat că modul de aplicare a art. 6 din CEDO pentru proceduri în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Atunci când a avut loc o ședință publică în prima instanță, lipsa unei astfel de ședințe poate fi justificată la faza căii de atac de caracteristicile speciale ale procedurilor în cauză, ținând cont de natura sistemului căilor de atac naționale, de scopul competențelor instanțelor ierarhic superioare și de modul în care interesele reclamantului au fost de fapt prezentate și apărate în fața instanței ierarhic superioare, îndeosebi în lumina naturii chestiunilor care urmează a fi hotărâte de către aceasta.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, în prezenta cauză au avut loc ședințe de judecată cu invitarea participanților atât în prima instanță, cât și în instanța de apel.

Conform jurisprudenței Curții, procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele art. 6 din CEDO, chiar dacă persoanei care a folosit calea de atac nu i s-a dat posibilitatea să prezinte personal probe în fața instanței de recurs. Mai mult, chiar dacă instanța ierarhic superioară are competența deplină de a examina atât chestiuni de drept, cât și de fapt, art. 6 din CEDO nu garantează întotdeauna un drept la o ședință publică sau, dacă o ședință are loc, un drept de a fi prezent personal (cauza *Botten vs Norvegia* din 19 februarie 1996).

Din considerentele menționate, și ținând cont de faptul că nu au fost stabilite circumstanțe ce ar dicta necesitatea invitării participanților în ședință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea depusă de către Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn privind examinarea admisibilității recursului cu invitarea participanților în ședință, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 269-270, art. 444 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de către Cabac Sergiu, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn privind examinarea admisibilității recursului cu invitarea participanților în ședință.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă